

Magyar Zoltán
országgyűlési képviselő

Országgyűlés Hivatala

Irományszám: *K/17766*

Érkezett: 2017 OKT 10.

Írásbeli kérdés

Kövér László úrnak,
az Országgyűlés elnökének

Helyben

Tisztelt Elnök Úr!

Magyarország Alaptörvénye 7. cikk (2) bekezdése, valamint az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. § (8) bekezdése alapján írásbeli kérdést kívánok benyújtani a Földművelésügyi Minisztériumot vezető miniszterhez, mint a tárgyban illetékes minisztérium vezetőjéhez

„Nőtt a magyar mezőgazdasági termelők kiszolgáltatottsága a külföldi tulajdonú multinacionális kereskedelmi láncok tisztességtelen piaci magatartása miatt?”

címmel.

A benyújtott kérdésemre a választ írásban várom.

Tisztelt Miniszter Úr!

A magyar mezőgazdaság, mint alapanyag termelő az élelmiszergazdasági termékpálya az agrobiznisz legalján foglal helyet. Köztudott, hogy a mezőgazdasági termelők azok, akik a termékpályán a legtöbb kockázatot vállalják, és akiket a legnagyobb veszteség éri. Ők azok, akiknek nemcsak a természeti tényezők, a klimatikus viszonyok kiszámíthatatlanságának kockázatával kell számolniuk, hanem azzal a kiszolgáltatottsággal is, amivel a megtermelt termék értékesítése során az erőfölényben lévő, legtöbb felvásárló és multinacionális élelmiszer kereskedelmi láncok tisztességtelen piaci magatartása miatt kell elviselniük.

Sajnálatos, hogy a rendszerváltozást követően a magyar mezőgazdaságnak súlyos hanyatláson kellett keresztül mennie és ezt a kedvezőtlen folyamatot csak részben lehetett megállítani. A mezőgazdasági ágazat nemzetgazdaságban betöltött húzó ereje jelentősen csökkent, a leszakadó hátrányos helyzetű vidéki térségek felzárkózása nem következett be, a termelési folyamatok gépesítése során felszabaduló munkaerő további településen belüli foglalkoztatása sem az ágazatban, sem azon kívül továbbra is megoldatlan, a vidék térségében a munkanélküliek száma növekszik, a közmunka nem alkalmas a probléma kezelésére.

Annak ellenére, hogy az elmúlt években az európai uniós támogatások többsége a mezőgazdaságba áramlott a normatív, területi alapú támogatásokat, - függetlenül a művelt terület nagyságától- a szántóföldi növénytermesztők élvezhették. Míg az összes (normatív és beruházási) támogatás túlnyomó többségét a szántóföldi növénytermelés kapta, addig a többi ágazatra, különösen a zöldség és gyümölcsstermelésre, ezen belül is a hagyományos, piacképes termékek termelésére alig fordítottak. Ennek egyenes következménye lett, hogy kiegészítő nemzeti támogatás hiányában ezeknek a termékeknek termelése drasztikusan visszaesett, vagy csaknem teljes egészében megszűnt.

Számos hazai és külföldi elméleti tanulmány és gyakorlati tapasztalat irányítja rá a figyelmet az élelmiszergazdaságban a vertikális integráció fontosságára elméleti és működési problémáira. A hazai és a nemzetközi tapasztalatok alapján a szakma mezőgazdasági ágazat hátrányos helyzetének megoldását egyöntetűen az élelmiszergazdaság olyan vertikális integrációjának keretében látja, ahol a piaci kockázatokat és terheket nem egyedül a termelők viselik, hanem a termékpálya valamennyi szereplője egyformán, teljesítményarányosan osztozik és az integráció a termelés, a felvásárlás, az élelmiszeripar és a kereskedelem kölcsönös előnyökön alapulva működik.

Jóllehet, hogy a probléma megoldására az agrártárca, az érdekképviselők részéről évek óta több kísérlet történt, de az alapvető problémára, a mezőgazdasági termelőknek a multinacionális monopol helyzetük és tisztességtelen piaci magatartásuk miatti kiszolgáltatottságuk megszüntetésére érdemi intézkedés nem történt.

Mind a kormánynak, mind az agrártárcanak és az érdekképviselői szervezeteknek tudomásul kell venni azt, hogy amíg a hazai mezőgazdasági termékek többségének felvásárlását, az élelmiszeripari tevékenység jórészét, valamint az élelmiszerkereskedelem meghatározó többségét külföldi érdekeltségű multinacionális cégek, kereskedelmi láncok látják el, addig ezeknek a cégeknek a kereskedelmi filozófiáját – a külföldi anyacég követelményeinek megfelelően – a múltban és a jövőben is a nyereség növelése, a költség-jövedelem, a ráfordítás- hozam összefüggése határozza meg.

Mindaddig, amíg a kormány és a tárca nemzeti hatáskörben a tisztességtelen piaci magatartásuk megszüntetésére törvénnyel és szigorú piacfelügyelettel nem intézkedik, addig a multinacionális cégek monopol helyzete és piaci magatartása lehetővé teszi számukra azt, hogy a mezőgazdasági termékek felvásárlása során a termékek termelési kockázatait, költségeit ha nem érdekük ne vegyék figyelembe, hogy dömping árakat alkalmazva a termelői árakat letörjék és ezzel a gazdák termelési kedvét elvegyék, vagy ha valamilyen termékből a

hazai forrásból hiányuk keletkezne, azt külföldről behozzák, a hazai és a külföldi termékek árát a magyar áruk hátrányára alacsonyabb áron szembeállítják.

Ezért áll elő az a helyzet hogy a külföldi multinacionális élelmiszer kereskedelmi láncokkal megkötött stratégiai együttműködési megállapodások, vagy kereskedelmi etikai kódexek csak addig járhatnak sikerrel, ha azok érdekükbe nem ütköznek. Az ilyen fajta, korlátok nélküli szabad kereskedelem már a szabad rablás megvalósulását jelenti.

Mindezt a V4-ek agrárminiszterei is felismerték. 2015 májusában a visegrádi négyek, valamint Bulgária, Románia és Szlovénia agrárminisztereinek pozsonyi ülésén közös nyilatkozatban álltak ki a tisztességtelen kereskedelmi magatartás ellen. Az Európai Bizottságnak benyújtott közös nyilatkozat azonban a mai napig nem járt eredménnyel.

Ezért a nemzeti hatáskörben hozandó törvények, határozott piacfelügyeleti intézkedések hiányában a mezőgazdasági termelőknek tudomásul kell venniük azt a tényt, hogy a kormányzat részéről a külföldi multinacionális cégekkel szembeni kiszolgáltatottságuk megszüntetésére érdemi intézkedést, támogatást sem most, sem a belátható jövőben nem várhatnak.

Márpedig, amíg hazánkban a külföldi tulajdonú és egyre nagyobb számban terjeszkedő multinacionális élelmiszer-kereskedelmi láncok a piaci kereskedelmi politikájukon nem változtatnak, addig az agrobiznisz, az élelmiszergazdaság tisztességes vertikális integrációjának létrehozására és működésére továbbra sem számíthat. Sajnálatos módon a magyar mezőgazdaság döntően ezért veszítheti el nemzetgazdasági húzóerejét.

Mindezek alapján kérdzem Tisztelt Miniszter Urat, hogy milyen stratégiával rendelkezik a Kormány arra vonatkozóan, hogy a hazai élelmiszergazdaság végre hazai kézbe kerüljön?

Várom érdemi válaszát!

Budapest, 2017. október 10.

Tisztelettel:

 Magyar Zoltán
 Jobbik